

1. Întrebuințarea complementului direct și a celui circumstanțial în genitiv pe lingă predicat însoțit de negație. Cf. lit. *Dvarininkas nedavė kaimečiams ganyklos nė žingsnio* (Žemaite) «Boierul n-a dat țăranilor nici o palmă de izlaz» (subst. *žingsnis*, care înseamnă «picior», stă la genitiv, deoarece verbul *davė* este precedat de negație); let. *Man ir šī grāmala* «Am cartea aceasta», dar: *Man nav tās grāmatas* «N-am cartea aceea» (*tās grāmatas* — complementul în genitiv — depinde de forma negativă a lui *būt* «a fi»); r. *Я не знал другой жизни, но смутно понимал, что отец и мать жили не так* (M. Gorki, Copilăria mea). «Nu cunoșteam o altă viață, dar îmi dădeam seama că tata și mama nu trăiseră așa». Complementul direct (*жизни*) este aici la cazul genitiv; predicatul (*не знал*) — însoțit de negație. Pentru originea balto-slavă a construcției s-au pronunțat: A.A. Potebnea, K. Brugmann, A.I. Tomson, J. Zubaty, J. Endzelin, J. Otrębski și alții.

2. Instrumentalul cu funcție predicativă. În afară de construcțiile de tipul *Aš buvau mokytojas* «Eu am fost învățător», *Tai buvo jo mirties priežastis* «Aceasta a fost cauza morții lui», în care pe lingă verbul auxiliar se întrebuințează nominativul, sînt și cazuri cînd vorbitorii limbii lituaniene recurg la instrumental, de ex., în propoziția *Jis buvo mano gėlbetoju* «El a fost salvatorul meu» (subst. *gėlbetojas* — instr. *gėlbetoju*). Ambele posibilități se întîlnesc și în limbile slave (Cf. r. *Он был писатель* și *Он был писателем* «El era scriitor») ⁸⁵. Procedul a fost descoperit de J. Endzelin ⁸⁶ și în dialectele letone (din limba literară el a dispărut); Cf. *Māsinām saucamies* «Noi ne numeam surioare». Dintre limbile slave, instrumentalul cu valoare predicativă este mai frecvent în poloneză și bielorusă.

Unii au contestat originea balto-slavă a instrumentalului predicativ. Părerea aceasta (susținută de E. Fraenkel ⁸⁷ și S.B. Bernstein ⁸⁸) a fost combătută de J.M. Endzelin ⁸⁹.

10. Deși în sistemul fonetic, morfologic și sintactic, ca de altfel și în derivare, concordanțele dintre limbile balto-slave sînt foarte mari, ne frapază în mod cu totul deosebit asemănările din domeniul vocabularului ⁹⁰. Semnificativă este din acest punct de vedere observația lingvistului ceh V. Machek: «Quelle qui soit la manière de voir qu'on a sur la nature du rapport balto-

⁸⁵ În privința concepțiilor lingviștilor sovietici în problema funcțiilor sintactice ale instrumentalului vezi monografia colectivă *Теоретический падеж в славянских языках*, sub redacția prof. S. B. Bernstein, Moscova, 1958; Vezi și: E. A. Sedelnikov, *Из истории изучения функций творительного падежа*, «Вопросы изучения русского языка», Изд. АН Казахской ССР, Alma-Ata, 1955, pp. 420—440; Id., *Беспредложные конструкции с творительным падежом в древнерусском литературном языке*, ibidem, pp. 112—178; T. P. Lomtev, *Очерки по историческому синтаксису русского языка*, Moscova, 1956, pp. 89—132, 212—231; N. H. Ivanova, *Теоретический предикативный падеж в польском языке*, Краткие сообщения института славяноведения АН СССР, Т. 15, Moscova, 1955, pp. 72—78.

⁸⁶ *Древнейшие славяно-балтийские языковые связи*, p. 77.

⁸⁷ *Das prädikative Instrumental im Slavischen und Baltischen und seine syntaktischen Grundlagen*, «Archiv für slavische Philologie», 40, 1926, pp. 77—117; *Die baltischen Sprachen*.

⁸⁸ S. B. Bernstein, *Основные задачи, методы и принципы «Сравнительной грамматики славянских языков»*, ВЯ, 1954, nr. 2, pp. 51—52; ВСЯ, fasc. I, 1954, p. 8; ВЯ, 1958, nr. 1, p. 49; *Сборник ответов по языкознанию*, p. 168; *Балто-славянская языковая общность*, pp. 66—67.

⁸⁹ Vezi *Древнейшие славяно-балтийские языковые связи*, p. 77.

⁹⁰ În privința elementelor comune în derivare vezi J. M. Endzelin, *op. cit.*, pp. 71—72 și J. S. Otrębski, *op. cit.*, ВЯ, nr. 6, 1954, p. 28.